

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrtna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 52.

V Ljubljani, dne 24. novembra 1911.

Leto VI.

»Naša Moč« konča s to številko svoj VI. letnik. Reklamo zase prepustimo drugim listom. Omenjamo le, da bo VII. letnik »Naše Moči« tiskan z manjšimi črkami, tako bomo spravili lahko v list več gradiva kakor dozdaj, vsled česar bo samobesni umevno list boljši, kakor je bil. Pričakujemo, da nam ostanejo zvesti stari naročniki in upamo, da stori za svoj list slovensko krščansko socialno delavstvo svojo dolžnost.

Cerkev in oderuštvo.

Cerkev je od prvih začetkov vedno prepovedovala obresti. Tako uče soglasno vsi cerkveni učeniki določbe cerkvenih zborov. Sveti Avgustin pravi, razlagajoč 26. psalm: Če oderuh pravi: če ne jemljem obresti, potem nimam, od česar bi živel; potem se ravno tako lahko izgovarja ropar. — Izmed papežev omenjam Julija I. in Leva I.; cerkvenih zborov od nicejskega naprej neštevilno. Sv. Tomaž Ak. je dal tem naukom znanstveno podlago. Po cerkvenem vplivu je prišla prepoved cerkve tudi v civilno pravo. Dokaze proti obrestim omenjam te-le: 1. denar ni plodovit; 2. pri posojilu postane dolžnik lastnik blaga in prevzame vso odgovornost nase; kar si pridobi, pridobi zase; 3. za sam čas se ne more zahtevati odškodnina, saj je čas splošna last. Glede na civilno pravo imamo prepoved draženja cen že od Karla Velikega.

Cerkveno pravo pa ni pobijalo samo denarnega oderuštva, ampak je v smislu nravnih krščanskih načel uprlo se tudi blagovnemu oderuštvu; tudi pri kupčijah, namemu in vdinjanju zahteva cerkev venomer popolno pravičnost, ki jo je imenovalo ravno zato menjavno, ki mora vladati pri menjavanju. Pri vsakem menjavanju mora biti nekaj tu, kar se posodi. Kdor manj dobi nego prejme, ali kdor več prejme, nego da, greši. Da bi se v praksi lažje izpeljalo, so se po cerkvenem vplivu in po sodelovanju cerkvenih predstojnikov določile takse za cene raznih vrst blaga. Priznано je, da je to mogoče samo pri blagu, ki se splošno rabi v življenju in ki je zelo razširjeno, potemtakem pri živilih. Civilna oblast se je tega načela takoj oprijela in je jela določati takse za živila. Pri tem je tudi poskrbela,

da so se jih trgovci tudi dejansko držali. Glede drugih vrst blaga je pa cerkev s svojim vplivom na vest zahtevala, da mora biti cena pravična, ne sme biti višja nego neka gotova mera in ne nižja nego zopet neka določena mera. Vmes med tema mejama je bila pač cena prosta. Cerkev je v tem oziru prepovedovala kartele in monopole, ki bi hoteli ceno zvišati nad normalo, trgovcu je dovoljevala samo za delo, izdatke in riziko odškodnino, več ne. Civilno pravo se je v tem le v toliko udalo, da je iz rimskega prava obnovilo pojem prevelikega oškodovanja »laesio enormis«, nad polovico »pravične cene«. In takemu prehudemu oškodovanju je zažugala s kaznimi. Pač pa je civilno pravo našlo prepoved kartelov in monopolov umestno.

Ko se je v 19. veku začel razglašati liberalni nauk o svobodni konkurenci in svobodni delavski pogodbi kot edino zveličaven, so padale tudi trpke proti cerkvi in njenim načelom proti obrestim in o pravični ceni in plači, češ, da je zavirala napredek. Tehniški napredek je res prišel s svobodo, a zadovoljnosti in manj splošnega blagostanja. Kapitalizem na eni, revščina na drugi strani. Zdaj se trezni veda in zakonodajstvo, a ne more drugam, nego na pota, ki jih je vedno kazala cerkev.

Jeseniško delavstvo v boj!

Bliža se tisti zaželjeni dan, o katerem se je eno leto povpraševalo, kdaj da se bo volil nov občinski odbor. Rešeno je vprašanje. Dne 3. decembra bomo volili! Ne bo se pa več volilo po starem, da bi v prvem razredu odločevali častni občani, ali pa tri osebe volile 9 odbornikov. Ne. Volilo se bo po novem občinskem volivnem redu, da bo tudi delavstvo volilo, da so davkoplačevalci razdeljeni po številu, pa ne po davku. Jeseniško krščansko delavstvo je zahtevalo skozi več let enako splošno volivno pravico za občine. Ta se ni mogla doseči. Doseglo se je pa, da bomo tudi delavci volili, če tudi ne plačujemo direktnih davkov, in kar je najbolj važno, tajno. Volivna tajnost je čez vse. Jeseniški delavci, dobro premislimo, kdo je tisti, ki nam je dal širšo volivno pravico za občino! Kdo je tisti, ki nam je dal pravico, da bomo kandidate zapisali na gla-

sovnico in zavito oddali pri volitvah, da ne bomo volili ustmeno, kot se je poprej, ko je vedel tisti, od katerega si bil odvisen, kaj da si volil. Ali so nam dali to pravico liberalci, ali soc. demokrati? Poslanci S. L. S. so v deželnem zboru sklenili tak zakon, ki nam daje te pravice kljub vsem protestom in ugovorom liberalcev. Pojdimo na volišče 3. decembra, volimo kandidate S. L. S. Volimo moše, ki so pripravljeni delati na programu S. L. S. vse za blagor tukajšnjih občanov. Ne poslušajmo tistih zakotnih agitatorjev, ne slepimo se s tistimi kandidati, ki jih postavljajo ljudje, ki so delavstvu sovražni. Ko bodo nasprotniki lagali in obrekovali naše kandidate, bodimo ponosni na to, zavedajmo se, da volimo prave moše. Ne dajmo glasu liberalcu, ker liberalizem nima zaslombe v deželi, še manj pa v jeseniški občini. Ti ljudje sami vedo, da jih nihče ne mara, v svoji zlobnosti delajo na to, da bi naše volilce premotili in razdvojili in s tem pomagali soc. demokratom do kakega mandata, tistim soc. demokratom, ki so nam delavcem ob stavki svetovali, da naj gremo brezpogojno na delo, češ, da nismo pravilno po postavi stavkali! Kakor so delali združeni liberalci s soc. demokrati na Koroški Beli, tako bodo pri nas.

Pošteni krščanski delavci, obrtniki in kmetje, ne dajte se od teh ljudi nafarbati, da se ne boste kesali, kot se kesajo na Koroški Beli. Ti ljudje nimajo delavskega programa, niso narodni, še manj pa verski. Izdajalskih soc. demokratov ne podpirajmo, ker so delavski program zavrgli ter postali kapitalistovska stranka, kakor imamo, žal, zgled na Koroški Beli in v Tržiču, kjer so tudi volili skupno in za kapitalista.

Proč z brezversko soc. demokracijo, dol z delavskimi izdajalci! Pojdimo edini v volivni boj za kandidate, ki jih priporoča S. L. S. Na delo, da zavlada enkrat mir v občini!

Kandidati S. L. S. I. razred: 1. Baloh Lovro, Jesenice 27. 2. Ferjan Jakob, Jesenice 26. 3. Klinar Pavel, Plavž 16. 4. Markež Jožef, Jesenice 54. 5. Morič Ignac, Jesenice 118. 6. Poženel Franc, Sava 152. 7. Pretnar Andrej, Sava 93. 8. Skubic Anton, Jesenice 91. 9. Verglez Janez, Sava 78. Namestniki: 1. Hrovat Ignac, Jesenice 18. 2. Javorski Jo-

Strah v Anderleyu.

Poročilo detektiva Franka.

(Dalje.)

Je-li mogel kdo videti, ko ste se borili s svojim polbratom?

»Ne, ker bi mi bil gotovo priletel na pomoč, ko sem kričal, ko se je lesketal nož nad menoj.«

Obupno sem zmajeval z glavo. Najmanjšega sledu nisem imel, da rešim ta tako zagoneten slučaj.

Rajnik tega ni mogel pisati!

Premotril sem natančno papir in videl, da mora biti gotovo že dvajset let star.

»Zakaj naj bi to pisal ravno rajnik?« vprašam nevoljno.

Sklonil se je globoko k meni. Kakor lahen pih je bil njegov glas, ko mi je zašepetal:

»Pisava je rajnikova! Izpoznal sem takoj vsako potézo. To je njegova pisava.«

Ne prikrivam, da je celo mene stresla groza, ko mi je to povedal.

Izpoznal je pisavo mrtvega polbrata.

Čutil sem, da moram sebe pomiriti, predno kaj storim. Naročil sem zato Jamesu Beechu, naj pove vsem, tudi svoji hčeri, da sem njegov stari prijatelj in da se hočem v Anderleyu nekoliko pokrepčati in osvežiti. Prosil sem ga nadalje, da naj skrbi za prenočišče, nakar sem zapustil hišo in se podal proti Vragovemu prepadu.

Zatopljen v globoke misli sem korakal skozi temne hodnike.

Beechu je grozila nevarnost! O tem nisem dvomil, ker če tudi preživi 8. junij, obstaja še večja nevarnost, da zblazni.

Vprašati sem se moral, kje da tiči nevarnost in kaj je povzročilo te strašne groznje?

Kako so morale priti v zaprto sobo?

Groznje so morale prihajati zgolj le iz Anderleya samega.

Poznal sem že tri anderleyske prebivalce: Jamesa Becha, njegovo hčerko Marijo in dojklo. In drugi?

Storilca moram poiskati med šestimi osebami!

Na mrliča ne verujem.

Mrliča ne morejo zopet oživeti!

Korakal sem čez polje. Ko sem se ozrl nazaj proti Anderleyu, se mi je zdelo, kakor da je izginila neka postava za vratni, ki je gledala za menoj. Videl sem zgolj senco.

Kdo li je moral biti?

Neznani sovražnik, katerega moram dobiti?

Na polju sta delala dva delavca. Najbrže Jack in Sid, o katerih mi je pripovedoval železniški uradnik v Norwoodu. Stopil sem bližje in ju vprašal, kje da leži Vragov prepad.

»Tam na gorski višini Spodnjega Norwooda.«

»Služita li v Anderleyu?«

»Da!«

»Se ne nahaja oskrbnik na polju?«

»Ne! Maloney ima opraviti v Anderleyu.«

Šel sem naprej po pokazani mi poti; oskrbnik ima opraviti v Anderleyu. Sklenil sem, da ga poiščem, ko se vrnem. Ni li bil morebiti oskrbnik, ki je gledal za menoj, tako, da bi njega ne bilo mogoče videti?

(Dalje prih.)

žef, Sava 149. 3. Košir Janez, Plavž 5. 4. Ravhekar Urban, Sava 151. — II. razred: 1. Bertoncelj Simon, Sava 165. 2. Čebulj Anton, Jesenice 114. 3. Černe Valentin, Jesenice 22. 4. Čufer Andrej, Sava 8. 5. Dečman Mihael, Hrušica 1. 6. Regovec Mihael, Sava 131. 7. Rozman Peter, Sava 131. 8. Smolej Oto, Prihodi 2. 9. Tancar Martin, Jesenice 102. Namestniki: 1. Dakskofler Franc, Sava 117. 2. Debeljak Janez, Jesenice 76. 3. Puc Tomaž, Jesenice 43. 4. Žerjav Anton, Jesenice 77. — III. razred: 1. Bernard Nikolaj, Sava 144. 2. Gatej Peter, Sava 107. 3. Hafner Ivan, Jesenice 135. 4. Korošec Janez, Sava 172. 5. Krivec Janez, Sava 11. 6. Novak Jožef, Jesenice 75. 7. Pengal Anton, Jesenice 103. 8. Pretnar Valentin, Jesenice 6. 9. Štefelin Franc, Planina 82. Namestniki: 1. Iskra Jakob, Sava 124. 2. Rubin Franc, Jesenice 21. 3. Torkar Franc, Sava 46. 4. Vidmar Janez, Sava 73.

Podobčine. Jesenice-Sava: Odbornik Vovk Jakob, Jesenice 92; namestnik Romavh Simon, Sava 42.

Hrušica: Odbornik Kobentar Matija, Hrušica 30; namestnik Klinar Tomaž, Hrušica 46.

Plavški Rovt: Odbornik Razinger Fr., Plavški Rovt 62; namestnik Razinger Matija, Plavški Rovt 61.

Planina: Odbornik Hribar Anton, Planina 40; namestnik Robič Simon, Planina 13.

V nedeljo dne 26. t. m. ob pol 4. uri bo v Delavskem domu na Savi velik voliven shod. Sklicuje ga delavsko politično društvo za volivce S. L. S. Delavci, obrtniki in kmetje, do zadnjega moža vsi na shod.

Jesenice so krščanske v veliki večini, ljubijo in spoštujejo svoje dušne pastirje. To smo videli minulo nedeljo zvečer, ko se je poslavljaj od nas častiti gospod Karol Čuk. Delal je med nami šest let, posvetil je vse svoje moči izobrazbi delavstva. Ker je bil naš Karol tudi sotrudnik našega delavskega lista, mu tudi mi voščimo in želimo veliko blagoslova na novi župniji. Bodi pozdravljen novi škocijanski župnik, žal nam je, da odhajaš, ali dela tvoja ostanejo med nami v vednem spominu.

Jesenjski novičarji.

† **Fani Žnideršič.**

V soboto smo izročili materi zemlji zemeljske ostanke vpokojene tobačne delavke Fani Žnideršič, delavke, ki je živela tiho in zgledno svoji rodbini, a tudi naši delovski organizaciji. Kot delavka je bila pridna, a kot rodbinska mati naravnost vzorna in prav dobra gospodinja. Delala je in stradala in tako omogočila svoji rodbini malo hišico v Rožni dolini. A tudi kot agitatorica za našo strokovno organizacijo je bila vedno na svojem mestu. Ko smo imeli pred leti v ljubljanski tobačni tvornici boj za to, ker so odpustili nekaj začasnih delavcev na dopust, česar delavstvo ni moglo trpeti, je rajnica pri ravnatelstvu nastopila kot odposlanica delavk za odpuščene delavce. V svojem oddelku je tvorila rajnica središče, k njej so se obračale sodelavke s svojimi križi in težavami in znala je razvedriti, znala je tolažiti in razveseliti še tako pobito srce, ker je bila sama zelo vesele narave. Svoje tuge in bolečine je znala dobro zakrivati in pela je celo takrat, kadar je bila žalostna. Ležala je dolgo časa, a tudi svoje bolečine je voljno prenašala. Mnogo bolečin križev in težav je prenašala rajnica. Upamo in smo zato trdno prepričani, da ji bo v nebeških višavah svetilo solnce rajske sreče in da se uresniči tista ji najbolj priljubljena pesem, ki jo je tako rada prepevala, kadar je bila najžalostnejša:

»Tam gor na rajski trati
Nebeški maj cvete.«

Oddaja delavskih stanovanj na Savi.

Podpisani imam radi neutemeljenega očitania glede na oddajo stanovanj na Senožetih sledeče pojasniti. Takoj, ko je namestnik g. Pongratz naznanil, da se gre za oddajo omenjenega stanovanja, sem odločno in jasno izrazil, da zastopam še vedno stališče, ki sem ga zastopal vedno poprej in da se odločno držim sklepa načelstva bratovske skladnice, v katerem, kakor sem izvedel od strani višjih članov načelstva, da je bilo svoj čas pri neki seji sklenjeno, da imajo star. člani prednost pri teh stanovanjih in tukaj bi bila prišla brez dvoma v prvi vrsti v poštev delavca Zupančič Anton in Miha Ravnik. Nato mi je pa g. Pongratz odgovoril, da tozadevnega sklepa sploh ni. Namestnik je nato prečital imena

vseh prosilcev dotičnega stanovanja in pri tem povdarjal, da imajo izven dveh vsi drugi ali zasebna več ali manj ugodna stanovanja ali pa tovarniška, katerim se pa semintje, po potrebi, izpreminjajo. Edino Franc Pogačnik ima stanovanje, v katerem se nahajajo škorpioni, kače in druga razna golazen, torej podobno kačjemu brlogu. Franc Šimnic ga pa sploh nima, ker mu je bilo v zadnjem času odpovedano. Ker pa je bilo več prosilcev, sta pa prišla v poštev pri glasovanju tista dva, ki sta bila v najslabših stanovanjskih razmerah. Ker sta pa oba socialdemokrata izjavila, da je Šimnicu g. ravnatelj obljubil stanovanje in g. Pongratz, da hoče posredovati pri g. ravnatelju, da dobi Šimnic tovarniško stanovanje. Ker sem pa prepričan, da bo g. ravnatelj ostal pri besedi in pri prvi priložnosti naklonil Šimnicu stanovanje, sem se pa odločil za Pogačnika, prvič zato, ker ima težko in naporno delo, drugič pa, ker ima veliko družino, s katero se jako težko dobi primerno stanovanje, in tretjič, ker je imel v resnici slabo stanovanje, o čemer sem se sam informiral. Zato pa povdarjam, da, dokler bom v tem oziru imel kaj govoriti, bom storil vedno tako. Kadar bom videl kakega delavca z veliko družino stanovati v takem kačjem brlogu, naj bo te ali one stranke, to naj si zapomnijo gotovi ljudje, ki pravijo, da se nisem zanje zavzel pri oddaji stanovanja na Senožetih. Sicer je pa stvar takale: Svoj čas se je pri neki seji sklenilo, da se glede oddaje stanovanj pooblasti g. ravnatelja Trappena in g. Pongratza. Ker pa sedanji odbor še do danes ni te odločbe razveljavil, sta v tej zadevi kompetentna samo omenjena gospoda. Zato je pa g. Pongratz nekaj časa poslušal, končno pa sam odločil. Zato pa, ker nočem igrati pri tej stvari vloge kakega pajaca, po odločno izjavim, da se vnaprej vzdržim vsacega glasovanja pri oddaji stanovanj na Senožetih. Ako pa socialdemokrata Ogris in Šlibar predlagata, da se to razveljavi, se jima pa takoj pridružim in in sicer da se uredi tako, da se bo oziralo na starejše in najpotrebnejše člane bratovske skladnice. Kar se pa tiče izjave g. Pongratza glede menjave stanovanj, pa sicer nočem v tem oziru dajati navodil, vendar pa bi bilo želeli, da bi se oziralo na one delavce, ki imajo naporno delo, ki ga morajo izvrševati tudi ponoči in imajo poleg tega še veliko družino, vsled katere jim je prikrajšan popolen počitek vsled neprimernega stanovanja. To bi bilo pošteno in pravično, sicer je pa to stvar vodstva tovarne, kamor se nimam pravice vmešavati. — Ivan Krivec, član načelstva bratovske skladnice.

Laži „Zarje“.

Z Javornika laže nek bacek v svojem lajbžurnalu »Zarji«, da jaz z nožem napadam njih somišljenike. Ne zdi se mi vredno s takim lažnjivcem se prepirati, čeravno bi mu za njegovo laž preskrbel špehkamro. Da pa javnosti dokažem, kakšen nesramen obrekovalec je dopisun »Zarje«, razpišem nagrado 200 kron onemu, ki mi dokaže, da sem res predbacivani čin storil. Sodbo o teh ljudeh prepuščam javnosti.

Franc Gmajner, tov. del., Javornik.

Krščanski fabrikant objema rdečkarje.

Lastnik predilnice v Tržiču je gospod Gasner, mož, ki rad pove, da je dober kristjan in ki to tudi pusti včasih zapisati v liberalne nemške liste, kar se je zgodilo tudi 22. novembra, ko graška liberalna »Tagespost« piše, da je Gassner strogo veren katoličan, ki je že veliko storil za cerkvene stvari. Mi kot delavsko glasilo pa znamo, da je gospod Gassner pred leti razbil kršč. soc. delavsko strokovno organizacijo tržiške predilnice, mi znamo, da je krščansko-socialni Gassner naravnost protežiral in vzgajal v Tržiču socialno demokracijo, o kateri prej ni bilo ne duha ne sluha. Tržič, slovenski Manchester, je v prvi vrsti industrijski kraj. Krščansko-socialno tržiško delavstvo zato tudi ni hotelo ničesar znati in čuti o tem, da bi veliki prijatelj in uničevatelj slovenske krščanske socialne strokovne organizacije komandiral tudi pri občinskih volitvah. Njim so pritegnili tudi narodno zavedni somišljeniki S. L. S. in sklenilo se je, da naj v Tržiču proti Nemcem in nemškutarjem nastopijo združeni Slovenci. Tržič je po ogromni večini popolnoma slovenski trg. Pravih Nemcev v trgu ni veliko, dasi znamo Tržičani vsi nemško, ne zna tistih par tržiških Nemcev sloven-

sko. Potrebno je bilo, da dobi slovenski trg tudi svoj slovenski značaj, ki naj se zrcali tudi v občinski upravi. Ali naj bi šli slovenski krščansko-socialni delavci morebiti skupno na volišče s pročodrimovci, s tisto nemško stranko, ki šteje v svoji sredi toliko verskih odpadnikov? Ne in zopet ne. Pač so pa šli s stranko »delavskih izkoriščevalcev« in »izsesavalcev« roko v roki v boj socialni demokraciji. A fabrikant združen s socialno demokracijo je pogorel na celi črti. V III. razredu smo dobili Slovenci do 300 glasov, Nemci zvezani z »mednarodno« socialno demokracijo pa 200 do 260 glasov, v II. razredu smo imeli Slovenci 146, Nemci 59, v I. razredu smo tudi zmagali Slovenci, izvoljen je bil edini Nemec, prejšnji župan Karel Mally, ki se bo zdaj lahko naučil pravega občinskega gospodarstva, ki mora biti tako, da v delavski občini v prvi vrsti vpoštevata delavske težnje in se ozira na socialne naloge, ki jih mora vršiti občina, česar pa prejšnji nemški občinski svet ni čisto nič umeval in za delavstvo tudi ničesar storil ni!

Skrb za zdravje v tobačni tvornici.

Stranišča v tobačni tovarni so tako prenapolnjena, da se je res bati kolere, to je res dosti jasen dokaz, kako slabo se skrbi za snago v naši tovarni. Neradi sicer spravljamo take stvari v javnost, a ker smo že opozarjali merodajne faktorje na ta nedostatek, pa naše vodstvo ima za to gluhe ušesa. Obetajo se nam nova moderna stranišča, a s tem za sedaj nič ni pomagano. Vprašamo vodstvo tovarne ali naj ta nesnaga čaka do drugega leta?! Apeliramo na g. obrtnega nadzornika, si je li ogledal to kričečo pomanjkljivost v naši tovarni in kaj pravi k temu, li to odgovarja higijeni?!

Delavske hiše zidaj delodajalec!

Račun od hiš in bolnišnice na Senožetih od leta 1898 do leta 1911, izvzemši leto 1907, ker ni bilo mogoče računa dobiti. Izdatki od leta 1898 do 1911: Vrednost štirih hiš, bolnišnice in zemljišča leta 1898 63.943 K. Inventar premični skozi 12 let nabavilo 11 tisoč 731 K 58 v. Inventar nepremični skozi 12 let nabavilo 15.641 K 69 vin. Odpis inventarja skozi 12 let odpisalo 6441 K 12 vinarjev. Davka skozi 12 let plačalo 6240 K 43 vin. Zavarovalnine skozi 12 let plačalo 869 K 28 vin. Skupaj izdatkov skozi 12 let 104.867 K 92 vin. Odštevisi vrednost štirih hiš, bolnišnice, zemljišča in inventarja leta 1910 69.770 K 11 vin. Ostane nepokritega kapitala 35.097 K 81 vin. Prištevisi 4 odstotne obresti od 69.770 K 11 vin. skozi 12 let 33.489 K 60 vin. Dohodki bi imeli biti skupaj: 68.587 K 41 vin. Stanarina štirih hiš, bolnišnice in zemljišča skozi 12 let 37.669 K 52 vin. Deficita je skozi 12 let pri štirih hišah, bolnici, inventarju in zemljišču 30.917 K 89 vin. Ker je bilo že toliko govorjenja in računanja po »Zarji« zaradi zidanja hiš po bratovske skladnice, bodo soc. demokrati tudi s tem agitirali za občinske volitve, da mi nismo za to, da bi se hiše zidale iz kapitala bratovske skladnice. Da se ne boste dali zapeljati od takih slabih gospodarjev, prinašamo račun od 12 let. Ta račun kaže, da ima bratovska skladnica lepo izgubo pri hišah. Mi smo za to, da delodajalec zida delavske hiše, njegova dolžnost je to, a ne naša. Naša skrb je, da si za starost in onemoglost kaj preskrbimo.

Boj tobačnega delavstva na Vestfalskem.

V Lippeju in na Vestfalskem so tvorničarji, ki izdelujejo smodke, izključili od dela približno 10.000 tobačnih delavcev in delavk. Boj se je med tem razširil tudi v Bremen, Altono in Hamburg, tako da je zdaj izključenih od dela približno 14.000 oseb, med njimi približno 5000 delavk. Tobadni tvorničarji so izključili delavstvo zato od dela, ker je le to popolnoma upravičeno ob sedanji draginji zahtevalo, da naj se delavstvu zvišajo plače. Delavstvo je vztrajalo pri svojih zahtevah, dasi so tvorničarji zagrozili, da je izključijo od dela. Položaj delavstva v vestfalski tobačni industriji je tak, da je izboljšanje nujno potrebna stvar. Kakor poroča poklicna zadruga tobačnega delavstva, znaša povprečna plača delavca dnevno 2 marki 16 fenigov. Stremljenje za zboljšanje plač je torej popolnoma upravičeno in so za posledice odgovorni podjetniki. »Zveza krščanskega tobačnega in cigarnega delavstva v Nemčiji« je udeležena v boju z velikim delom svojih članov. Prišpevki delavstvu v boju so potrebni in je

»Mal položite dar
Trpečemu delavstvu na oltar.«

Naše strokovno društvo je dne 22. okt. t. l. vložilo prošnjo za izboljšanje gmotnih razmer vevškega delavstva na svojo centralo. Prošnja slove: Delavstvo popirne tovarne v Vevčah zbrano na shodu Kršč. soc. strok. društva prosi vsled vedno rastoče draginje: 1. Slavna centrala se prosi, da določi draginskó doklado za delavstvo po svoji previdnosti, ker v današnjih časih je nemogoče izhajati z dosedanjim zaslužkom. 2. Prosi se, da se čezurno delo plača s 50% tudi pri akordnem delu. 3. Premog naj bi se dajal po določenih režijskih cenah, kajti 2 K 30 v za 100 kg je vseeno predrag, ker toliko tovarne gotovo ne stane. Dajal naj bi se takrat, ko ga delavec rabi, ne pa kadar se ravnateljstvu poljubi. Delavstvo mora biti zato večkrat brez kurjave v zimskem času. 4. Določeno je, da se začasno nastavljenim delavcem ne jemljejo plače. Prosi se, da se to vnošteva in ne trgaio plač. 5. Ker

be, da se premog ne izdaja v tistem času, ko se potrebuje, niso upravičene. Oddaja premoga se bo slejkoprej vršila vsak torek in petek od 6. do pol 8. ure predpoldne. — Točka 4. Občasna pomaknitev kakega delavca iz nižjega plačilnega razreda v višji razred ostane izključno le naša stvar. Razume se pa, da tisti delavec, ki na ta način občasno pride v višji razred, v slučaju, da se pozneje zopet premesti k svojemu prvotnemu delu, ima zahtevati le ono mezdno, ki jo je imel poprej pri opravljanju prvotnega dela. Razsodba visoke deželne vlade ni bila sklenjena, oziroma sprejeta kot trajno obvezna, niti za načelnika, niti za vodstvo stranke. Ta razsodba nas je obremenila z velikimi žrtvami in dasiravno smo se te razsodbe doslej natančno držali, je vsekakor neprevidno se v ta vprašanja iznova spuščati, sicer bi se pripetilo v ponovnem slučaju, da bi zato delavstvu nastale težke posledice. Smatramo s tem predmetno zadevo rešeno in Vas pozdravljamo. Podpisi. — Ta odgovor se je tudi nabil po tovarni. Delavstvo je bilo ogorčeno nad njim in je takoj pretečeno nedeljo sklicalo shod, da protestuje proti temu ljubeznjivemu odgovoru.

Shod papirnih delavcev v Vevčih, dne 19. novembra 1911 je vzel na znanje odgovor slavnega ravnateljstva tukajšnje tovarne na spomenico, ki jo je tukajšnje delavstvo vložilo za izboljšanje gmotnih razmer. V tem odgovoru se delavstvu, oziroma društvu očita da je nepravilno ravnalo, ker se je obrnilo naravnost na centralo. Izjavljamo, da je društvo izvršilo le sklep shoda papirnih delavcev z dne 22. oktobra t. l. Pripominimo pa, da društvo v smislu od visoke c. kr. deželne vlade potrjenih pravil lahko pošilja svoje prošnje in pritožbe kar se delavstva tiče, na pristojna mesta kamor hoče in kadar hoče. — Dalje se nam odgovarja na točko 1. Odklanja se kot neutemeljena. Na to moramo sledeče izjaviti: 1. o zvišanju plač v naši prošnji sploh ni bilo govora. Prosilo se je le za draginske doklade, ki na

plače, ki jih že imajo, ne odtegujejo. Dalje se omenja, da razsodba slavne c. kr. deželne vlade ni bila trajno, to priznavamo, pač pa smo jo mi držali brezpogojno. Tudi je rečeno, da bi bilo od strani delavstva zelo neprevidno, se v ta vprašanja še nadalje spuščati, ker bi nastale vsled tega za delavstvo zle posledice. S tem se nam torej prepove še nadalje kaj prositi za izboljšanje naših gmotnih razmer. Kar se nam obeta s skladiščem za živila, odločno zahtevamo, da, če se to ustanovi, naj se pokliče delavstvo, ki bo nadzorovalo vodstvo tega skladišča. Nikakor pa delavstvo ne soglasa s tem, da bi se vodstvo takega zavoda poverilo kakemu konkurznemu trgovcu. To pa vsled tega, ker bi tak vodja gotovo le sam v svojo korist delal, ne pa v korist delavstva. Delavstvo upa, da bo slavna centrala vpoštevala prošnje svojega delavstva in prošnji zadovoljivo ugodila, ker pri sedanji draginji delavstvo naravnost strada in si ne more niti najpotrebnejšega nabaviti.

O vevških razmerah bomo še pisali.

Z Javornika se nam piše: Socialni demokratje so pri nas dolgo časa neprestano agitirali, seveda zato, ker so bile pred durmi občinske volitve. Kar niso dosegli pri moških, so poizkušali doseči pri ženskah. Pri tem poslu se je neki rdeči agitator hudo opekel. Ko je prišla dne 9. t. m. neka ženska v tovarno po premog, jo je poklical neki rdeči zidar k sebi in jo nagovarjal, da naj voli rdečkarje. Dotična nahruljena vrta žena mu je pa odgovorila: »S takimi ljudmi, kakoršni so rdeči backi, sem imela že veliko opravila. A zdaj so me že izučili. Rdeči ne govorijo tega, kar mislijo. Volila bom s S. L. S. Takih odgovorov so dobili rdeči več. In tako naj se odgovarja rdečim, kadar agitirajo. Odgovorite jim, kako izdajalsko so nastopili rdeči pred leti ob stavki savškega in javorniškega delavstva. Kdor pomisli nazaj na tiste dni, bo s studom in zaničevanjem obrnil hrbet rdeči izdajalski sodrgi delavskih koristi!

Sveti Miklavž in božični čas se bližata. Zopet bo treba našim malim preskrbeti primerna darila. Igrače se kmalu polomijo in so vrh tega vedno dražje; otroci pa do nobenih igrac nimajo niti pravega veselja, ker so preveč komplicirane. Vse kaj drugega pa so knjige s podobami. Te imajo res trajen izobraževalen pomen, otroci jih imajo najraje in izkušnja uči, da tudi dolgo zdrže, ker jih otroci shranijo in nanje pazijo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani je založila več slovenskih mladinskih knjig s podobami, ki so po ceni imajo lepe, za otroški okus prirejene slike, zraven pa kratko besedilo, oziroma povestice, ki so najskrbneje od večakov, poznavalcev otroške duše, sestavljene, mične lahko umljive in poučne. Kdor hoče torej svoje otroke razveseliti, naj za mal denar nabavi raznovrstne knjige s podobami za otroke, ki služijo vrhtega za nazorni pouk in se otroci iz njih tudi igraje brati nauče.

Našim malim. Cena 90 vin. Nudi krasne slike s kratkim, poučnim besed lom po večini iz življenja Jezusovega prijatelja otrok.

V zverinjaku. Cena K — 90, na kartonu K 150. Otroci ki imajo najrajši živali, bodo te knjige posebno veseli.

Hitra vožnja po železnici. Cena K 1.60. Poleg živali se otroci najbolj zanimajo za vlak in jih bo ta knjiga prav razveseljevala.

Robnizon starši. Cena K 1'40, na kartonu K 1'90. Stara povest o Robnizonu v podobah z okrajšanim besedilom je za otroke najprimernejše darilo.

Slov. A B C v podobah. Cena K 1'60, trdo vezan K 1'20. Iz te knjige se otroci igraje naučijo brati, ker so posamezne črke izražene v zanimivih podobah.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo „Našo moč“. Cim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

A. ŽIBERT
-- LJUBLJANA --
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

prilicje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franc. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-
lavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4½%** brez
po odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so pošto-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; Josip
Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki:
Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu
n. Lj.; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in
dež. posl.; Anton Kobl, posest. in trg., Breg
pri Borovni.; Karol Kauschegg, veleposest.
v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v
v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in
obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; Fran
Leskovic, hišni posestnik in blag. „Ljudske
posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol
Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudnu

urarju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zaslopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Baizam proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvaljalec kroglice, škatljica
30 vin.
Posipalni prašek, proti ognji-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oči, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za laso, steklenica 1 K.
Tropčev sok, izvrsten pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poroča po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE
POSOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

Putniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Simetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Najboljše in najprejše baje se brezplačno.

IVAN JAK IN SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

■ za rodbino in obrt. ■

